

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ ΑΥΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΙΣ

ΕΝ ΤΗΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΙ ΠΟΙΗΣΕΙ

AΙ πρό τινων ἡμερῶν ἐν τῷ Πλημμελειοδικείῳ Ἀ-
θηνῶν ἔκδικασθεῖσαι ἀμοιβαῖαι κατηγορίαι κατὰ
τῆς κυρίας Μηχανίδου, τῆς συγγραψάσης τὸ ἄ-
γνωστόν μοὶ ἀντισημιτικὸν δρᾶμα, καὶ κατὰ τοῦ αὐτόθι Ραβδίνου
τῶν Ἐβραίων ἔξυδρίσαντος αὐτήν, μοὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν ὅπως
γράψω τινὰ περὶ τῆς διατηρουμένης ἐτί παρὰ τοῖς πολλοῖς
προλήψεως περὶ τῶν Ἐβραίων ὡς χριστιανοθυτῶν, ἡς ἔνεκα
περιοδικῶς ἐκφήγνυται τὸ λανθάνον ἀντισημιτικὸν ἥφαίστειον.

Αἱ ἐν Κερκύρᾳ ἔκτυλιχθεῖσαι ἐσχάτως σκηναὶ τοῦ ἐβραϊκοῦ
λεγομένου δράματος, αἱ καθ' ἄπασαν τὴν ὑφήλιον διατυμπανι-
σθεῖσαι, δεὸν εἶνε βεβαίως ἀσχετοὶ πρὸς τὴν περὶ Ἐβραίων πα-
ράδοσιν ταύτην καὶ δύνανται νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς εὔρεταν
συζήτησιν τοῦ ἐν γένει ἐβραϊκοῦ ζητήματος, οὐ οὐδὲ ἐν περι-
λήψει δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐν βραχυτάῃ ἐπιστολιμαίᾳ δια-
τριβῆ. 'Αλλ' ἡ δίκη τῆς κυρίας Μηχανίδου, ἐπιτεθείσης ἐν
μέσαις Ἀθήναις διὰ τοῦ ἀλεξιθροχίου της κατὰ τοῦ αὐτόθι
ρχθεῖνου τῶν Ἐβραίων, προκαλεῖ ἐλαφροτέραν πως μελέτην
περὶ τῆς ἐπικρατούσης ἐτί παραδόσεως περὶ τῶν Ἐβραίων
ὡς ἀιαμιγγυόντων χριστιανικὸν αἷμα εἰς τὰ ἄζυμά των κατὰ
πατροπαράδοτον θρησκευτικόν των ἔθιμον.

Μέχρι τινὸς ἐνόμιζον ὅτι ἡ περὶ Ἐβραίων παράδοσις αὕτη
διετηρεῖτο εἰς πεπαλαιωμένα τινὰ παραμύθια καὶ ἀπειλὰς κατ'
ἀτακτούντων νηπίων, ἐκφεύγομένων δι' αὐτῶν ὑπὸ φανατικῶν
τιτθῶν καὶ εἰς εὐαρίθμους στίχους τῆς καθ' ἡμᾶς δημώδους ποιή-
σεως, ἡ τοῦ πρὸ δύο αἰώνων συντεθέντος ποιήματος, ἐπερ ἐ-

δημοσίευσεν ὁ κ. Χιώτης καὶ βραδύτερον ὁ κ. Legrand ἀλλ' ἐκ τοῦ τελευταίου ἐπεισοδίου τῆς ἑλληνίδος ταύτης καὶ τοῦ Ραβδίνου ἔμαθον ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ παλαιῷ ἐκείνῳ ποιήματι ἀνεγράφη ἡ παράδοσις ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ ἐν δράματι ὄλοκλήρῳ εἰς πράξεις ἴσως πέντε (ἀριθ. 5) καὶ φράγκα πέντε (ἀριθ. 5) κατὰ τὸν δραματολογικούκον συγδυασμὸν τοῦ ἀθανάτου Δεκάστρου τῆς Μάρτυρος Αἰκατερίνης!

Εὔτυχῶς τὸ ἀντισημιτικὸν δράμα τῆς Κυρίας ταύτης, καὶ περ ἐκδοθὲν πρὸ τῶν σοδαρωτάτων ἐν Κερκύρᾳ σκηνῶν, δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόκλησιν αὐτῶν καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν γράψασαν αὐτὸν ὅτι οὐδεμίαν ὑπέχει εὐθύνην οὕτε πόρρωθεν ἐπὶ τῇ ἀναπτύξει τοῦ ἀντισημιτικοῦ ἐν Κερκύρᾳ καὶ ἐν Ζακύνθῳ πνεύματος· διότι εἰς τὰς δύο ταύτας πρὸ πάντων πόλεις σημειοῦνται ὑπὸ τῆς ἴστορίας ἐκρήξεις ἀντισημιτικῶν ἡ-φαιστείων, ών ἡ φοβερότερα, ἡ ἐν Ζακύνθῳ, συνέβη τῷ 1712. Ἐκεῖ δὲ ἐσώζετο ἐπὶ μαρμάρου ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς ἑβραϊκῆς συνοικίας ἐπιγραφὴ φοβερά: *In cruce quia crucifixerunt: oī ē n σταυρῷ σταυρώσαντες σταυρωθήτωσαν, ἀφαιρεθεῖσα ἐκεῖθεν κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς Βενετικῆς Ἀρχῆς μετὰ τῶν ἐμβλημάτων τοῦ Ἅγιου Μάρκου.* Ἐδῶ δέ, ἥτοι ἐν Κερκύρᾳ, ἀναφέρονται χαρακτηριστικώτερα ἔτι τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑβραίων, ών τὸ περιεργότερον εἶνε ἡ διὰ πρεσβευτῶν ὑποβολὴ προτάσεως εἰς τὴν Βενετίαν περὶ ἀναγνωρίσεως δικαιώματος λιθοβολίας τῶν Ἑβραίων, *de judaeis lapidandis!* Τοῦτο δὲ ἐγένετο πρὸ τεσσάρων αἰώνων, ἐν ἔτει 1404, μαρτυροῦν ὅτι τὸ ἀντισημιτικὸν ἐν Κερκύρᾳ πνεῦμα εἶχεν ἀναπτυχθῆ καὶ πρὸ τοῦ αἰώνος ἔτι ἐκείνου, ἀφοῦ ἀναφανδὸν ἐζητεῖτο ἡ καθιέρωσις τοιούτου δικαιώματος.

Τῆς περιέργου ταύτης πρεσβεύσεως τῶν Κερκυραίων περιεσώθησαν ἴστορικαί τινες λεπτομέρειαι· ἐσχάτως δὲ ἀνήρ ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων, ὁ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐντριβέστατος σοφὸς φίλος μου κ. Ρωμανός ἐδημοσίευσε τινα αὐτῶν, ἀναγράψας καὶ τὰ ὄνόματα τῶν κυριωτέρων πρεσβευτῶν, τοῦ Περόττου Ἀλταβίλλα καὶ τοῦ Τζήλου δε Πάλε. Ἄλλ' ἡ Βενετία, ἥτις εἶχεν ἐπιτρέψει εἰς τοὺς Ζακυνθίους τὴν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς ἑβραϊκῆς συνοικίας φοβερὰν ἐκείνην ἐπιγραφὴν τὴν ἐπιτρέπουσαν τὴν σταύρωσιν τῶν ἐν σταυρῷ σταυρωσάντων, ἐδίστασεν ἄν-

πρεπει νὰ χορηγήσῃ τοῖς Κερκυραίοις τὸ δικχίωμα de judaeis lapidandis, ἡνέχθη ὅμως τὴν ἐνάσκησιν παραπλησίων ἄλλων καθ' Ἐβραίων δικαιωμάτων καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς νὰ φέρωνται ἐπὶ τοῦ στήθους ἐν Ο εἰς διάκρισιν ἀπὸ τῶν χριστιανῶν, πιθανῶς δὲ ὅπως χρησιμεύσῃ τοῦτο ὡς σημεῖον βολῆς τῶν ζητησάντων νὰ λιθοβολῶσιν αἱμαρητεὶ αὐτούς.

'Ἐν τούτοις πρὸ τῶν τελευταίων ἐν Κερκύρᾳ σκηνῶν εἶχον σχεδὸν λησμονηθῆ τὰ μαρτύρια τῆς ἀπάτριδος ταύτης φυλῆς, τῆς ἔχουσης πατρίδα ὅλον τὸν κόσμον καί, κατὰ ῥῶσσόν τινα συγγραφέχ, (κρυπτόμενον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Ὁσμᾶν Βένη), διοικουσῆς σύμπαντα τὸν κόσμον διὰ τοῦ χρήματος, ἔχουσης ἐν ἄλλοις λόγοις ὀφειλέτας ἀπαντα σχεδὸν τὰ κράτη, κατὰ τὰς ἔκτιθεμένας στατιστικὰς πληροφορίας ἐν τῷ συγγράμματι τῷ ἐπιγραφῷ «ἡ κατάκτησις τοῦ κόσμου ὑπὸ τῷ Ιουδαίῳ!»

'Ἐν Κερκύρᾳ τούλαχιστον, ἔνθα ὁ ἔβραικὸς πληθυσμὸς ἀποτελεῖ τὸ τρίτον Ἰσως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως, ὁ αἰφνιδίως ἐκρχεῖς ἐσχάτως ἀννισημιτισμός δὲν ἡδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ ἐν Ῥωσσίᾳ ἴδιως καὶ Γερμανίᾳ ὀγκούμενον ὁσημέραι ἀντισημιτικὸν ῥεῦμα· διότι λόγοι σπουδαιότεροι ἀναγκάζουσιν ἔκει οὐ μόνον τοὺς ἀντισημίτας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς κυβερνήσεις νὰ προθαίνωσιν εἰς μέτρα τείνοντα εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντος ἔβραικου πληθυσμοῦ. Ἐν Ἑλλάδι ὅμως, ἴδιως ἐν Κερκύρᾳ, Ζακύνθῳ καὶ Χαλκίδῃ, οἱ Ιουδαῖοι, ἀπολαύοντες τῶν δικαιωμάτων ὅσα καὶ οἱ πολῖται "Ἐλληνες, ἐκλέγοντες βουλευτὰς καὶ ἐκλεγόμενοι δημοσιοὶ σύμβουλοι, διορίζοντες, ἥτοι ἐπιτυγχάνοντες ῥευσφέτια καὶ διοριζόμενοι συμβολαιογράφοι ἢ δικηγόροι, παρασημοφορούμενοι διὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ Ναζωραίου, ἐργαζόμενοι φιλοπονώτερον παντὸς ἄλλου, ἀναπληροῦντες τοὺς ἀρχαίους Εἴλωτας, «βγάζοντες καὶ ἀπετέλεσαν τὴν μυτγα ἔγκη», κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον, ἀπετέλεσαν μέρος πληθυσμοῦ ἄξιον προσοχῆς διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν εἰς ἑαυτοὺς συγκέντρωσιν τῶν τε μικρῶν βιομηχανιῶν καὶ τοῦ καθ' ὅλου ἐμπορίου τῆς Κερκύρας. 'Αλλ' αἰφνιδίως ἐν δυσὶν ἡμέραις ἥλλαξαν τὰ πάντα ὅψιν! Τὸ ἐν τῇ Ἐβραικῇ συνοικίᾳ εὑρεθὲν ἐντὸς σάκου κρεουργημένον πτῶμα κέρης, ὑπὸ τῶν μὲν θεωρουμένης ἔβραιάς, ὑπὸ τῶν δὲ χριστιανῆς, ἐξῆψε τὴν φαν-

τασίαν τῶν πολλῶν. Μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν βεβαιουσῶν ὅτι τὸ πτῶμα εἶνε ἔβραιάς καὶ ὅτι ἐπομένως πρόκειται περὶ κοινοῦ ἐγκλήματος, ἀνεδίου καὶ διεδίθετο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἡ περὶ ἀνθρωποθυσίας πχράδοσις. Ἐπι- στευον δὲ εἰς τὴν διάδοσιν ταύτην οὐ μόνον τινες ἐκ τῶν πολλῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν θεωρουμένων ἀνεπτυγμένων, οἵτινες καὶ παραδείγματα ἔφερον ἄλλων χριστιανοπαίδων, ὃν τὸ αἷμα ἐχρησιμοποίησαν οἱ ἔβραιοι εἰς παροχευὴν τῶν ἀζύμων των!

Ἐνῷ δὲ ταῦτα συνέθαινον ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ ταύτῃ νῆσῳ, ἡ γέλλετο διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐκ Σαγγάνης τῆς Κίνας ὅτι οἱ αὐτόχθονες τῆς Οὐχοῦ, κατοικουμένης ὑπὸ ἐκατοντακισχι- κίων Κινέζων ἡγέρθησαν κατὰ τῶν ἐκεῖ εὐαριθμων χριστιανῶν, ιδίως ἵερα προστόλων καὶ περιεσύναζον τὰ τέκνα των, ἔνεκα τοῦ φόβου, ὅστις κατέλαβεν αὐτούς, πιστεύοντας ὅτι οἱ χριστιανοί, ἔξορύσσοντες τοὺς ὁφθαλμοὺς τῶν μικρῶν αὐτοχθόνων τῆς Οὐχοῦ, παρεσκεύαζον φάρμακον ἐξ αὐτῶν! "Οθεν ἀπὸ τῆς Κίνας μέχρι τῆς Κερκύρας τοιαῦται περὶ ἀνθρωποθυσίας προ- λήψεις δύνανται νὰ πιστευθῶσι μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ Οὐχοῦς περιορίζουσι τὴν πρόληψιν εἰς τὸν πολυπλοκώτατον βολβὸν τοῦ ὁφθαλμοῦ, πιστεύοντες ὅτι τὰ ὑγρὰ καὶ οἱ μῆσι, ἔξ ὅν συντίθεται ὁ κερατοειδῆς καὶ ἀμφιβληστροειδῆς καὶ ἡ κόρη τοῦ ὁφθαλμοῦ, χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς χριστιανούς, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ αἷμα, ἐπο- μένως ὅτι οἱ χριστιανοὶ δύνανται νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν ἔ- ξορυξίν τοῦ ὁφθαλμοῦ τῶν παιδῶν των, σύχι δὲ καὶ τὴν πλήρη ἀφαίμαξιν αὐτῶν!"

E pur si muove! Ἡ κατὰ τῶν Ἐβραίων πρόληψις δὲν εἶνε νέα, χρονολογεῖται ἀπ' αἰώνων, ἵσως ἀπὸ τοῦ Γ'. μετὰ Χρι- στοῦ αἰῶνος ἡ περὶ ταύτης δὲ συζητησία ἀπετέλεσε καὶ ιδίαν φιλολογίαν καὶ ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω ἐκατοντάδες στίχων ἀπὸ δύο καὶ τριῶν αἰώνων περιέσωσαν ταύτην. Εἶνε δὲ ἀπορίας ἀξιονέα πῶς ἐν τοῖς Συναξαρίοις, ἔνθα ἐκτίθενται παντὸς εἴδους μαρτύρια καὶ βάσανοι ἀγίων, μαρτύρων, ὄσιων, ὄσιομαρτύρων καὶ λοιπῶν ἡγιασμένων, δὲν ἀναφέρονται καὶ τοιαῦτα κατὰ χριστιανοπαίδων μόνων δὲ κατά τι ὥραῖον δημοτικὸν ἀσμα ἐν Ζακυνθῷ ὁ κρεουργηθεὶς παιτὶς Ἰωάννης Ζερβᾶς παρίσταται τα- σόμενος εἰς τὴν χορείαν τῶν ἡγιασμένων.

Ἡ διήγησις τοῦ οἰκτροῦ θανάτου τοῦ Ζακυνθίου παιδὸς εὕ-

ρηται ἐν τοῖς προλεγομένοις τῶν Ἰουδαϊκῶν, βιβλίου ἐκδοθέντος ἐν ἔτει ΑΩΞΑ'. ὑπὸ Σεργίου Ραφτάνη ἐν Ζακύνθῳ, περιέχοντος δὲ ἐν ἑξωφύλλῳ ὅλόκληρον μωσαϊκὸν ἐπιγραφῶν ἦτοι α') Ἀνατροπὴν τὴν θρησκείας τῶν Ἐβραίων καὶ τῶν ἑθίμων αὐτῶν μετ' ἀποδείξεων ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς β') παράρτημα περὶ τῶν ὑπὸ Παύλου τοῦ ἐκ Μεδίκων γραφέντων περὶ Ἐβραίων γ') τοὺς παραδεχθέντας ψευδεῖς Μεσσίας καὶ δ') τὸ χρυσοῦν ποίημα Σαμουήλ τοῦ Ραβδίνου ἐλέγχον τὴν τῶν Ἰουδαίων πλάνην! Εἰνε δὲ ταῦτα μεταφράσεις τῶν μολδαύιστὶ γραφέντων καὶ ἀποκαλυψθέντων ὑπὸ τοῦ Ραβδίνου Σαμουήλ, βαπτισθέντος καὶ μετονομασθέντος Νεοφύτου! Ὁ ἀναγινώσκων δὲ ταῦτα δύναται νὰ ὑποπτεύσῃ τι περὶ τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως τοῦ παρ' Ἐβραίοις ἑθίμου ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶνε ἐὰν ταῦτα εἶνε πράγματι ἀποκαλύψεις ἐκχριστιανιθέντος ραβδίνου, ή ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο κρύπτεται φανατικός τις μοναχὸς τοῦ παρελθόντος αἰώνος, ὡς προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Pro Judaeis κ. Giudetti.

'Επὶ τῶν βιβλικῶν δὲ πηγῶν βασιζόμενος ὁ οἰοσδήποτε συγγραφεὺς αὐτοῦ, εἴτε πρώην ῥάβδινος Σαμουήλ, εἴτε πραγματικὸς μοναχὸς Νεόφυτος, πειράται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἀνθρωποθυσία καθιερώθη παρὰ τοῖς Ἐβραίοις ἐνεκα πολλῶν λόγων, ἵδιως δὲ τοῦ μίσους, ὅπερ τρέφουσι κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς ἀμφιθελίας, ἣν ἔχουσιν ἀν ὁ Ἰησοῦς εἶνε ὁ ἀληθῆς Μεσσίας καὶ ὑποθέτουσιν ὅτι ῥαντιζόμενος διὰ χριστιανικοῦ αἵματος ἑξαγνίζονται διὰ τὸν σταυρικὸν ἐκείνου θανάτον. Αἱ περὶ αὐτοῦ δὲ ἐκτιθέμεναι λεπτομέρειαι λύσουσι καὶ ἐτέραν ἀπορίαν περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ χριστιανικοῦ αἵματος, ὅπερ δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἐκτέλεσιν δεισιδαιμονιῶν τοσούτων ἐκατομμυρίων Ἐβραίων ἐκτίθησι δηλαδὴ ὅτι διὰ τοῦ χριστιανικοῦ αἵματος βάφονται μεγάλαι συνδόνες, μικροσκοπικά δὲ τούτων τεμάχια διανέμονται εἰς τὰς ἑβραικὰς κοινότητας διὰ τὰ περαιτέρω!

'Αλλ' ἐδῶ πλέον μόνον στατιστικαὶ πληροφορίαι καὶ ἀπελογισμοὶ ἡδύναντο νὰ μᾶς πληροφορήσωσι πόσοι χριστιανόποιαιδες δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν βαφὴν τοσούτων σινδόνων! Ἰταλός τις καθηγητὴς ὁ Corrado Giudetti ἐν τῷ συγγράμματί του Pro Judaeis, ἐκδοθέντι ἐν Τουρίνῳ τῷ 1884, ἀναιρῶν, τὰ τῆς προσλήψεως ταύτης, ἀναφέρει ἀπαντας τοὺς ἔως τότε φάνους

χριστιανοπαίδων, τοὺς ἀποδοθέντας εἰς Ἐβραίους πρὸς χρησιμοποίησιν αὐτῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων ἀναφέρει τὸν ἐπί αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (395—408 μ. Χ.) φόνον χριστιανόπαιδος παρὰ τὴν Ἀντιόχειαν, σῦ ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἀνακαλύψει τοὺς φονεῖς, οἵτινες δὲν ἦσαν Ἐβραῖοι. Βραδύτερον δὲ ἐν ἔτει 1008 οἱ Ἐβραῖοι ἐδιώγθησαν ἐκ Γαλλίας ἐνεκα φόνου παιδός, ἀποδοθέντος αὐτοῖς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Basnage ἐν τῇ Ἰστορίᾳ τῶν Ιουδαίων (Τόμωφ 5) ἀναφέρει φόνον παιδός, οὗ ἐνεκα ἐθανατώθησαν ἀπαντες οἱ ἐν Orsona τῆς Ἀνδαλουσίας Ἐβραῖοι. Ο δὲ Mathien ἐν τῷ Histoire major ἀναφέρει ἄλλον φόνον ἐν Norvich κατὰ τὸ 1226, οὗ ἐνεκα οἱ Ἐβραῖοι κατεδικάσθησαν εἰς βαρυτάτην χρηματικὴν ποινήν. "Ἐτερος δ' ἐκτίθησι τὸν φόνον τοῦ παιδός Ugo ἐν Lincoln ἐν ἔτει 1255, καὶ βραδύτερον τὴν ἔξωσιν τῶν Ἐβραίων ἐξ Ἀγγλίας ἐν ἔτει 1288. Οι δὲ ἀναφερόμενοι ὑπὸ τοῦ Giudetti λοιποὶ φόνοι καὶ ὑπὸ αὐτοῦ ἀποκρουόμενοι ὡς μὴ διεπραγχθέντες ὑπὸ Ἐβραίων εἰσὶν οἱ ἑξῆς: ὁ ἐν ἔτει 1432 τοῦ Bérye de Bacharach· ὁ ἐν ἔτει 1443 ἐν Μιλάνῳ, δι' ὃν κατεδικάσθησαν εἰς εἰκοσακισχιλίων φορινίων χρηματικὴν ποινήν· ὁ ἐν ἔτει 1475 ἐν Τρέντῳ· ὁ ἐν ἔτει 1490 φόνος τοῦ Ἰσπανόπαιδος Ἰωάννου de Passamento, ὃ ἐν ἔτει 1506 ἐν Βενετίᾳ ἀπόπειρα κρεουργήσεως χριστιανόπαιδος, καὶ ὁ ἐν ἔτει 1530 φόνος παιδός, δι' ὃν κατηγορήθη Ἐβραῖός τις ἐξ Ἀμασίες τῆς Ἐρζερούμ. Εἰς δὲ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἀναφέρει τὸν ἐν Ρόδῳ κατὰ τὸ 1890 φόνον καὶ τὸ συμβάν τῆς Ἰταλίδος Badia ἐν Rovigo κατηγορησάσης μὲν τοὺς Ἐβραίους ὡς ἀποπειραθέντας νὰ τὴν κρεουργήσωσι, καταδικασθείσης δὲ ἐπὶ συκοφαντίᾳ τῶν Ἐβραίων τελευταῖον δὲ ἀναφέρει τὸν ἐν Tisza Eszlar φόνον τῆς διαμαρτυρομένης Ἐσθήηρ Solymossy, ἥτις ἐξήγειρε σύμπαντα τὸν ἀντισημιτικὸν κώσμον, ἄρθρα δὲ καὶ κρίσεις ἐγράφοντο ποικιλαί: ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Τὴν ἀνασκευὴν τῶν ἀποδοθεισῶν τοῖς Ἐβραίοις ἐπὶ τοῖς φόνοις τούτοις κατηγοριῶν δύναται τις νὰ ἀναγγνώσῃ, ἀν ἔχη ὅρεισιν καὶ καιρόν, εἰς τὸ ῥήθὲν σύγγραμμα τοῦ Giudetti, ἐνθι μεταξὺ τῶν διαφόρων documents θὰ εύρη καὶ ἄρθρα τῆς παρ' ἡμῖν ἐφημερίδος Σιών καὶ τοῦ σεβασμιωτάτου γυν ἀρχιερέως, τότε δὲ ἀρχιμανδρίτου κ. Λάτα!

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἴταλὸς συγγραφεὺς ἐκ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν

Μολονότι δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ 1712 μέχρι σήμερον διαδοθέντα
ώς λαβόντα χώραν δὲν ἐπιστοποιήθησαν ἔτι δικαστικῶς, ἡ εἰ-
ρημένη περὶ Ἐβραίων πρόληψις διατηρεῖται παρὰ πολλοῖς ἐρ-
ριζωμένη, ἡ δὲ παρατεινομένη σιωπὴ τῶν παρ' ήμειν ἀρμοδίων
ἢ ἑβραιολόγων δὲν θέλει διαλευκάνει αὐτήν. Μόλις δὲ νύξιν
μᾶς δίδει περὶ τῶν λόγων, ὅν ἔνεκα ἀπεδόθη ἵσως εἰς τοὺς
Ἐβραίους τὸ ἔθιμον τοῦτο, χωρίον τι τοῦ νομοδιδασκάλου Ἀρ-
μενοπούλου, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ παραπλησίου ἔθιμου τη-
ρουμένου ἄλλοτε ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν Μοντανιστῶν. Καὶ δὲν
ἡτο μὲν Ἐβραῖος ὁ ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως ταύτης, ἡτοι ὁ
Μοντάνος, ὁ καὶ Πρωτόκλητος καλούμενος, ἄλλα, παρακολου-
θούμενος ὑπὸ δύο γυναικῶν προφητίδων, τῆς Μαξιμίλλας καὶ
τῆς Πρισκίλλας, διαστρέφων τὸ Ἀγιον Πάσχα καὶ τὴν Ἀγίαν

Τριάδα είς ἐν πρόσωπον συναιρών, ἐδίδασκεν ὅτι οἱ μεταλαμβάνοντες ὥφειλον νὰ ἀναμιγνύωσιν εἰς τὸν ἄρτον τῶν αἵματα δὸς κατακεντοῦμένου. Οἱ πλείονα δὲ ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι περὶ τοῦ ἔθιμου ἃς ἀναγνώσωσι τὴν πραγματείαν τοῦ Ἀρμενοπούλου «περὶ ὧν οἱ κατὰ καὶ ροὺς αἱρετικοὶ ἐδίδαξαν», ἃς συνδυάσωσι ταῦτα πρὸς τὴν στάσιν τῶν Ἐβραίων κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας καὶ ἵσως πεισθῶσιν ὅτι δὲν εἶνε ἀπίθανον ὅτι ὁ περὶ κατακεντουμένων παῖδων θρῦλος προσεκολλήθη εἰς τοὺς Ἐβραίους, ἢτοι εἰς τὴν φυλὴν ἐκείνην, καθ' ἡς ἀσθεστὸν ἀνέκαθεν εἴχον μῆσος, μάλιστα οἱ χειτιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων.

Τὸ μῆσος δὲ τοῦτο μαρτυροῦσι καὶ ἄλλα διδόμενα, μάλιστα δὲ δημώδη ποιήματα πρὸ τριῶν καὶ πλέον αἰώνων. Εἰς μακροσκελεῖς τοιοῦτο δημοσιευθὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1668, ἐπιγραφόμενον δὲ «Ιστορία τῆς Ἐβραϊοπούλας Μαρκάδας» βλέπετε τις τί ἐφρόνων περὶ Ἐβραίων οἱ κάτοικοι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ ἔπος τοῦτο εἶνε περιγραφὴ τῶν ἐρώτων τοῦ Ἀλβανοῦ Δῆμου καὶ τῆς Ἐβραϊας Μαρκάδας, ἣτις ἀπαγχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐβαπτίσθη. Οἱ Κωνσταντινωπόλειται, ἐμπαζόντες τοὺς Ἐβραίους προσπαθοῦντας νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ καταφύγιον τῆς ἀπαγχθείσης, ἐγκλείουσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους τῶν

«καὶ τὸ χειρότερον ὅπου τοὺς ἐσυνέθη
 «ἡτο ὅτι κανεὶς των τὴν σκόλα νὰ κατέθη
 «οὐδὲ ποσῶς ἐδύνατο, γιατί τοὺς ἐπειράζειν
 «καὶ «ἀρραὸντ καρυλερί» μὲ γέλοια τοὺς ἐκράζειν.
 «Τέτοιαις ἡταν ἡ ντροπαῖς καὶ ζάλαις τῶν Ἐβραίων
 «ὅποιταν περιδιάβασις καὶ γέλοια τῶν Ρωμαίων.»

Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ, δημοσιευθέντι ὑπὸ τοῦ κ. Legrand ἐν τοῖς Poemes historiques, ἀναγινώσκει τις περικυπάς, αἵτινες παριστῶσι τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἦν ἐθλέπομεν καὶ χθὲς ἔτι ἐν Κερκύρᾳ, καὶ τι χειρότερον τῆς λιθοβολίας, ἦν ἐπισήμως εἴχον ζητήσει ποτὲ οἱ πρεσβευταὶ τῶν Κερκυραίων.

Παραπλήσιον δὲ γεγονὸς ἀπαγωγῆς καὶ βαπτίσεως Ἐβραίας ἀναφέρεται καὶ ἐν Κερκύρᾳ ἐν ἔτει 1776, ὅτε ὁ κόμης Σπυρίδων Βούλγαρης, υἱὸς τοῦ ἐφημερίου καὶ ἴδιοκτήτου τοῦ Ἀ-

γίου Σπυρίδωνος, ἀπήγαγε τὴν πλουσίαν καὶ ὡραίαν Ραχὴλ Βιβάντε, ἥν ἐβάπτισε καὶ συγγρόνως ἐνυμφεύθη, ὑποστηριζόμενος ὑφ' ὄλοκλήρου τοῦ λαοῦ, ἀντισταθέντος ἐνόπλως εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἑκατὸν Σκλαδούνους μυσθιφόρους τοῦ Βενετοῦ Προβλεπτοῦ.

'Αλλ' εἰδικώτερον ἡ περὶ τῆς εἰρημένης προλήψεως παράδοσις διεσώθη εἰς δύο ἔτερα ποιήματα, πρὸ δύο αἰώνων συντεθέντα, διασωθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Βαρβιάνη, συγγραφέως ἀνεκδότων χρονικῶν τῆς Ζακύνθου, δημοσιευθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐλληνιστοῦ κ. Legrand ἐν τοῖς Ἰστορικοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον τούτων, τὸ καὶ μακρότερον, περιγράφον τὴν εὑρεσιν τοῦ πτώματος τοῦ παιδὸς Ἰωάννου Ζερβοῦ, τὰ ιατρικὰ συμβούλια, τὰς ἐκθέσεις νεκροψίας καὶ τὰς αίματηρὰς σκηνὰς αἴτινες ἀνελίχθησαν ἐν ἔτει 1712 ἐν τῇ ὡραίᾳ ἐκείνῃ νήσῳ, ἐγράφη ὑπὸ πιστοποδρομίζοντος ἴσως ποιητοῦ, ὃς δὴλον γίνεται ἐκ τινῶν στίχων, οἵοι οἱ ἑξῆς:

Εἰς τὴν γέμιστην σελήνης Φάσκα κάνουν νομικὸν
οἱ Ἐβραῖοι καὶ πληροῦσι νόμον τὸν μωσαϊκόν.
Τὰ λειψά τους ἐτοιμάζουν νὰ τὰ φάσι μὲ τ' ἀρνί,
γιατὶ ἐλευθερωθῆκαν ἐν Μαρτίῳ τῷ μηνὶ,
ἀπ' τοῦ Φαραὼ τὴν χώρα καὶ δὲν εἶχαν σκλαβωθῆ.
"Ἄχ ! κι ἀς εἴχασι πνιγῶσι κι' ἀπὸ τὸν κόσμον νὰ γαθοῦν !
"Ενα βρέφος ἀπεκτεῖναν, ωμένα, τὰ μιαρά,
τὴν ἡμέραν τῶν βαίων χάν' ἡ μάννα τὸ παιδί,
κλαίει ἡ κατακαύμένη καὶ τὴν κεφαλὴν μαδεῖ.
Μέραις ἔξη 'νε κρυμμένο καὶ οἱ Ἐβραῖοι τὸ χαλοῦν,
"Επειτα αὐτοὶ τὸ βίκυν εἰς τὰ βάθη τοῦ γιαλοῦ.
.....

Τέσσαρες γιατροὶ ἐδράμαν ἔμπειροι στὴ γιατρική,
Βύντερ, Χιώτης καὶ Σιγουρος καὶ ὁ Παλλαδᾶς ἔχει.
Τὸ παιδί πλύνουν μὲ ζεῦδοι γιὰ νὰ ίδουν ἀν ἐγδαρθῆ,
καὶ τὸν ιατρὸν τὸν πρῶτον κράζουν τον, ἄγ ! νὰ γ' ἐρθῆ !
.....

Τοὺς ἐδεῖξαν τὰ σημάδια καὶ εἰς αὐτὰ φιλονεικοῦν,
καὶ οἱ τέσσαρες ὑπογράψαν καὶ τὴν γνώμην των κινοῦν.
"Ἐδράμαν νὰ καταφῆσι τοὺς Ἐβραίους ὁ λαός.
Σποῦν τῆς πόρταις, μέσα μπαίνουν εἰς τοῖς τρεῖς συναγωγαῖς,

έτρουάξαν οι Ἐβραῖοι κ' ἔχασαν ταῖς προσευγαῖς,
τὰ βιβλία ἔξεσγίσαν καὶ τὴν παλαιὰν ἀρποῦν.
Ἐπειτα ὡς λύκοι ἐδράμαν, μὲ τσικούρια πόρταις σποῦν,
ἐρημόνουν καὶ συνάζουν καὶ τὸν πλοῦτον ἀγαποῦν κλπ.

Τὸ ποίημα τοῦτο καὶ αἱ παρατειπόμεναι λοιπαὶ αὐτοῦ στροφαὶ διά τε τὴν ἔλλειψιν ποιητικῶν εἰκόνων καὶ τὴν ἀφιλόκαλον χρῆσιν τῆς ποιητικωτάτης δημώδους γλώσσης δὲν εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς ἐποχῆς ἑκείνης. Ἐτερον ὅμως ποίημα κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίστης αἰῶνα γραφὲν καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὸν φόνον τοῦ αὐτοῦ παιδὸς εἶνε ἐν τῷ ὠραιωτάτῳ, συνετέθη δὲ προδήλως ὑφ' ἑτέρου ποιητοῦ, ὡς δεικνύουσι στροφαὶ τινες:

Διαβάταις ἐπερνούσαντες ἀπῶντα ἀκρογιάλι,
καὶ εἰδανε μέσ' στὰ ὥρηκα κ' ἔνα σακκὶ μαυρίζει,
ξεζώσθηκαν τὰ ροῦχα τους καὶ στὸν γιαλὸν ἐμπῆκαν,
κ' ἐσύραν ἔξω στὴν στεριάν τὸ ηὔρεμα ποῦ πιάσαν.
Ἐσχίσαν τὴν τριγιάκα κ' ἔνα παιδάκι νοιώθουν,
ποῦ σταυρωμένο ἦταν στὰ ξύλα τοῦ σταυροῦ μας:
Ἡτανε τὸ κεφάλι του σφυγμένο μέσ' στάγκάθια.
Εἶχε ἀποκάτω ἀπ' τὸ βυζὶ λαβωματὶκὰ μεγάλη.
Ἐκεῖνοι ἐγονατίσαντες καὶ τὸ παιδὶ δοξάζουν,
Ὀθρηγακὴ τὸ σταύρωσε τὸ μαῦρο τὸ παιδάκι,
Ισια στὴν χώρα ἐπήραντες, στὴν ἐκκλησίᾳ τὸ πᾶνε.
Ἡ μάννα του τὸ γνώρισε, σέρνει τὰ μάγουλά της:
« Ὁφοῦ ναι τοῦτο τὸ παιδὶ ποῦ θρέψαν τὰ βυζάκα μου,
οὐ ποῦ τὸ ἀπεκοίμιγα στὴν κούνια μὲ τραγούδη,
οὐ ποῦ τὸ γλυκοφίλουνχ στὰ μάτια καὶ στὰ γείλια.
» Ισως ὅταν σ' ἐσταύρωναν, παιδὶ μ', ἐθύμησές με!
— Πατέρες ποῦ κυττάζετε, μαννάδες, ποῦ γροικάτε.
μιλεῖτε ποιὸς τὰ πάθη μου τὰ ἔλαθε παρόμοια;
Ἐτζι ἔλεγε καὶ ἐσκουζε σὰν λύκος στὸ λημέρι.
Κἄποιος τῆς ἀπεκοίθηκε — «Σώπα, καῦμένη μάννα,
ἡ Παναγιὰ τὰ ἐπαθε τὰ ιδιά σου πάθη.»
Πολὺς λαὸς μαζώθηκε καὶ πᾶντα στοὺς Ἐβραίους
τὰ μνήματά τους ξέχωσαν κ' ἐπέταξαν τῆς σάρκας,
στοὺς δρόμους ἐβρωμέναντες κουφάρια Ὀθρησύνης,
τὰ πατοῦσε μὲ τὸ γοργὸ τ' ἄλογο δικαλάρης,
οἵ σκῦλοι τὰ τραχούσαντες καὶ πάλευαν ἀπάνω . . .

Τὸ ποίημα τοῦτο ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἶνε ἀσυγκρίτως ἀ-

νώτερον τοῦ τε προηγουμένου καὶ τοῦ τῆς Ἐβραιοπούλας Μαρκάδας· ἀλλ' ἄριστον εἶνε τὸ τέλος του, ὡς ἐξῆς·

« Στὴν ἐκκλησίᾳ τὸ ψάλλαν τὸ σταυρωμένο τέκνο,
ἀνθόνερο, ροδόσταυμα τοῦ χύσαν 'στὸ χοριό του,
καὶ ἀντὶ 'στὸ μαῦρο στέφανο ποῦ τῶχε πονεμένο,
τοῦ στόλισαν τὴν κεφαλή μὲ λουλουδίῶν στεφάνη,
κ' ἐκάμανε τὸ μνῆμά του μέσα 'στὸ γυναιτίκι.

.....
Σαράντα χρόνοι ἐπέρασαν ποῦ τὸ παιδί ἐθάψαν,
οἱ γέροι ἐπεθάνανε καὶ οἱ νειλοὶ κ' ἡ νειαῖς γεράσαν,
καὶ μέσ' 'στοὺς τεσσαράκοντα τοὺς χρόνους τῆς ταφῆς του,
ἀκοῦστε τὸ τί γίνηκε 'στὴν γειτονιῶν ἐκείνη.

Κάθε φορὰ ποῦ ὁ παππᾶς ἔλεγε τὴν «σοφία»,
λάμψι πολλὴ ἐξέλαμψε 'στὴν ἐκκλησίᾳ ἐκείνη,
κινή ἀναλαμψίᾳ ἐξάπλωνε τῆς γειτονιᾶς 'στὰ μέρη.
'Στὸ μνῆμα ἀπάνω τοῦ παιδίου ἦτο παληὴ καμπάνα.
Χαραματίδες ἀπειραις τὰ γείλη τῆς ἐσκίζαν.

Πανήγυρι γιορτάμενη ἦταν νὰ ξημερώσῃ,
'στὸ Βράδυ τῆς παραμονῆς 'στὴν ἐκκλησίᾳ πηγαίνει
παππᾶς, πηγαίνει καὶ παιδί τὴν ἐκκλησίᾳ νὰ σιάζουν,
κινή ἀπ' τὰ πολλὰ σκισίματα ποῦ ἦταν 'στὴν καμπάνα.
λάμψι θωροῦνε κ' ἔβγαινε περίσσια σὰν τὸν ἥλιο,
καὶ τὸν λαὸν ἐμάζωξαν καὶ λέγουσι τὸ θαῦμα,
καὶ τότε 'Θυμηθήκανε καὶ, ὡς ἐσκαφταν, ἀκοῦσαν
ὁ τόπος νὰ μοσχοβολῇ τραντάφυλλα καὶ γιούλια.
'Ακέραιο τὸ ηὔρανε τὸ ἀγιασμένο τέκνο!

Χλωρὸς ἦταν τὸ στεφάνη του ποῦ τούγαν 'στὸ κεφάλι,
'Ητανε ἑδοκόχκινο 'στὰ μάγουλα, 'στὰ γείλια.

Καὶ ὅσοι τότες ἔγγιζαν τὸ ἀγιασμένο τέκνο,
γιὰ μέραις εὐωδίαζανε 'στὴ διάβα ποῦ περνοῦσαν.

Θήκη χρυσῆ τοῦ κάμανε καὶ ὅλοι τὸ δοξάζουν,
γιατὶ ἀγγέλοι τὸ φίλησαν καὶ ἀγιασε 'στὰ οὐράνια.

'Ο κ. Legrand παραβάλλει τὰς ώραίας ταύτας στροφὰς πρὸς
τὰς ἀγγλονορμανδικὰς τῶν ποιημάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς
τὸν φόνον τοῦ παιδὸς Hugues de Lincoln, ἀποδοθέντα ἐν ἔτει
1255 εἰς τοὺς Ἐβραίους, δημοσιευθέντων δὲ ἐν ἔτει 1834 ὑπὸ¹
τοῦ Fr. Michel. Τὰ τῆς φρικτῆς ταύτης περὶ Ἐβραίων παρα-
δόσεως περιέσωσε καὶ ὁ παρ' ἡμῖν σοφὸς καθηγητὴς Koumχ-

νούδης εἰς τὸ μοναδικὸν αὐτοῦ ποίημα, τὸν χιλιόστιχον ἐν ἰαμβικῷ μέτρῳ Στράτιν Καλοπίχειρον. Εἰς τὸ ἔκτον αὐτοῦ ἀσματικὸν ἀναγνώσκω τὰ ἑξῆς περὶ τῆς εἰρημένης προλήψεως, ἀτιναῖς οἱ πλεῖστοι, παιδες ἔτι, ἡκούουμεν παρὰ γηραιῶν παιδαγωγῶν καὶ ἄτινα δομοιάζουν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου ἐκτεθέντα περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν Μοντανιστῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν κατακεντουμένων παιδῶν:

... "Οπως οἱ Ἐβραῖοι πρὸ τοῦ πάσχα τῶν Ρωμηόπουλα (ώς λέγουν) συλλαμβάνοντες τὰ τρέφουσι μὲν γάλα καὶ μὲν ζάχαριν καὶ μὲν πιστάκια καὶ μὲν χῆραν ἀμύγδαλα, ἐμβάλλοντές τα δὲ εἰς καδους ὑστερον, καρφοθελόνας εἰς τὸ πλάγιον ἔχοντας, τὰ σείσουν καὶ κυλίουν, ὥστε ἀφθονον τὸ αἷμά των νὺν βεύση, ἐπειδὴ αὐτὸς ὡς κοινωνίαν τὸ μεταχειρίζονται ἵνα καὶ οὕτω ἴδωσι τι δύρελος ἀπὸ τῆς ἵσως ἀληθοῦς θρησκείας μας, ἦν πάλαι ποτ' ἐκ πλάνης δὲν ἐδέγκθησαν . . .

Οὕτως εἰς τοὺς ὀλίγους τούτους ιάμβους συνώψιε πρὸ τεσσαρακονταετίας ἡδη ὁ σοφὸς ποιητὴς τοῦ Καλοπιχείρου τὴν τε πρόληψιν, τὸν λόγον αὐτῆς καὶ τὸν τρόπον τῆς θρυλούμενης ταύτης χριστιανοθυμίας.

'Εὰν ἐπρόκειτό τις νὰ σπουδαιολογήσῃ συζητῶν τὰ τῆς δυστυχῶς ἐρριζωμένης ταύτης προλήψεως, πολλὰ καὶ σπουδαιότερα ἡδύνατο νὰ εἴπῃ. 'Αλλ' ὡς ἀρχόμενος εἶπον, σκοπὸν δὲν εἶχον τοιοῦτον· οἱ παρ' ἡμῖν ἀρμόδιοι ἡδύνανται καὶ δύνανται νὰ φωτίσωσι τὸν ἵσως πλανώμενον λαὸν περὶ τῆς ἐν λόγῳ προλήψεως πρὸς προληψιν σκηνῶν φοβερωτέρων ἐκείνων, ἃς ἤδομεν ἐσχάτως ἔν τε τῇ Κερκύρᾳ καὶ τῇ Ζακύνθῳ. 'Η μέχρι τοῦδε δὲ σιωπὴ τῶν παρ' ἡμῖν ἐβραιολόγων με ἀναγκάζει νὰ μὴ εἰσέλθω εἰς λεπτομερεστέρας ἐρεύνας, ἵσως δὲ καὶ ὑπερέβην τὸ ὅριον, ὃ ἀρχικῶς εἶχον θέσει εἰς τὰς βραχυτάτας ταύτας σημειώσεις διὰ τῆς μνείας τῆς περὶ κατακεντουμένων παιδῶν πληροφορίας τοῦ σοφοῦ Ἀρμενοπούλου, οὐχὶ ἐντελῶς ἀσχέτου πρὸς τὴν ἐν λόγῳ παραπλησίαν πρόληψιν περὶ

τῶν Ἐβραίων, ἀνασκευασθεῖσαν ἐσχάτως καὶ παρὰ τοῦ Λε-
ρουᾶ Μπωλιέ.

Πίπτων δὲ εἰς τὰς γραμμὰς ταύτας τὴν ἀνωτέρω φράσιν
τοῦ συλλογέως τῶν νόμων Ἀρμενοπούλου, δὲν ἔννοῶ βεβαίως
ὅτι δύναται νὰ χρητιμεύσῃ ὡς βάσις συζητήσεως τοῦ περὶ ἀν-
θρωποθυσίας ζητήματος· τοῦτο μὲν διότι ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ
προύτιθέμην ἀπλῶς νὰ συνψίσω τί περὶ τῆς ἐν λόγῳ περὶ¹
Ἐβραίων παραδόσεως περιεσύθη εἰς δημώδη ποιήμα. α τῶν
μέσων ιδίως αἰώνων, τοῦτο δὲ διότι περὶ τοῦ ἔθιμου τούτου,
ἄν πρόγματι ὑφίσταται, ἐγράφησαν πολλά; διὰ μακρῶν δὲ συν-
εζητήθη ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ ἐὰν παρηγγέλθη, ὡς πειρῶνται ν
ἀποδεῖξωσιν οἱ ἀντισημιταί, ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ τῶν Ἐβραίων
βιβλίου τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ταλμούδος.² Αναφέρονται
δε καὶ ισραηλῖται θεολόγοι, ἀσπασθέτες τὸν χριστιανισμόν, ὡς
ὁ Drach, ὁ Βρέντς καὶ ἄλλοι, δόντες ἐξηγήσεις περὶ τοῦ ἐν
λόγῳ Ταλμούδ καὶ ἀβδάδες δέ, ὡς ὁ Henri Desportes, δοτις
ἐν τῷ συγγράμματί του Le mystere du sang παρατίθησιν ἐκ-
τὸς τῶν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσῶν ἀνθρωποθυσιῶν καὶ ἄλλας
παραπλήσιας. Ἐν τούτοις οἱ λεγόμενοι πολλοί, οἱ ἔχοντες
τυχὸν τὴν κατὰ τῶν Ἐβραίων πρόληψιν, δὲν γνωρίζουσι τὸ περιε-
χόμενον τοῦ Ταλμούδ, οὐδὲ εἴνε εἰς αὐτοὺς προσιταί αἱ ἔρμη-
νεῖαι τοῦ δισερμηνεύτου τούτου βιβλίου, ὅπερ εἴνε ἔρμηνεία, η
κατ' ἄλλους παρερμηνεία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Οὐδὲλως δὲ
ἀπίθανον, ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων, ἀγνοοῦντες
τὸ περιεχόμενον τοῦ Ταλμούδ, εἶχον συγχύσει καὶ τὸ ὑπὸ³
τοῦ Ἀρμενοπούλου μνημονευθὲν παραπλήσιον ἔθιμον τῶν αἰ-
ρετικῶν Μοντανιστῶν πρὸς τὰ περὶ Ἐβραίων ἀλλὰ περὶ τοῦ
ζητήματος τούτου οὐδεμίαν προστίθημι λέξιν ἐκ φόρου μὴ ὑπο-
τεθῶ ἔχων τὸ toupe νὰ ἔρμηνεύσω τὸ Ταλμούδ!

¹Ἐν Καρχύρᾳ, κατὰ Ιούνιον τοῦ 1891.

²ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΆΜΠΕΛΑΣ

